

Голас Радзімы

56 (741)

Ліпень 1963 г.

Год выдання 9-ы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАІЧЫНІКАМІ

На паўднёва-ўсходняй ускраіне Мінска вядзецца будаўніцтва буйнага малочнага завода. Прадпрыемства разлічана на перапрацоўку ў змену 150 тон малака. Завод будзе мець цэхі па выпуску плаўленых сыроў, рафінаванага малочнага цукру, а таксама спецыяльны цэх па выпрацоўцы малочных прадуктаў дзіцячага асартыменту.

НА ЗДЫМКАХ: 1. Перадавы муляж камсамольца Іван Вольскі на кладцы сцен галоўнага корпусу. 2. Агульны выгляд будаўніцтва галоўнага корпусу завода ў Мінску.

Фота І. Змітровіча.

Зняволеныя ёсць, але хто?

Гэта камедыя стала даўно дрэннай традыцыяй у ЗША. Распачаў яе ў бытнасць сваю прэзідэнтам Дуайт Эйзенхаўэр. Ён першы «злітаваўся» над вызваленымі ад пуг капіталізму народамі Усходняй Еўропы, аб'явіў «тыдзень зняволеных народаў» і заклікаў насельніцтва ЗША адзначыць гэты тыдзень «належнымі ўрачыстасцямі». Цяпер у ЗША другі прэзідэнт. Але яго палітыка, нягледзячы на гучныя фразы аб міры, свабодзе, дэмакратыі, засталася такой жа.

Зямляк Н. з ЗША, які ў гэтыя дні госціць у Мінску сказаў:

— Кенедзі добры чалавек, але яго збіваюць мананалісты.

Нашы землякі добра разумеюць, што прэзідэнт мяняюцца, а ўлада ў ЗША як была ўладай капіталу, так і засталася. Нашых землякоў, як і нас, не здзіўляе, калі тое, што пачаў адзіна прэзідэнт, працягвае другі. Мы хочам сказаць аб іншым.

Варта ў сувязі з гэтым спытаць нашых землякоў, а праз іх і іх суседзяў і таварышаў па працы — амерыканцаў, ці чулі яны калі-небудзь, што вась у Маскве або ў Мінску, Кіеве, Варшаве, Празе, Сафіі, Будапешце быў аб'яўлены «тыдзень вызвалення амерыканцаў»? Ці чулі нашы землякі і іх амерыканскія сябры, каб у Маскве ці ў Мінску або ў сталіцы якой іншай краіне сацыялізма ствараліся «ўрады», «камітэты вызвалення» для ЗША.

Не, ні вы, ні вашы амерыканскія сябры не чулі гэтага. І гэта не выпадкова. Наша Камуністычная партыя лічыць, што справа вызвалення і сацыяльнага і нацыянальнага — гэта справа кожнага народа. Кожны народ у сваёй краіне заводзіць такія парадкі, якія ён хоча, змагаецца за свае правы. Мы можам гэтым народам спачуваць, нават дапамагаць, калі яны гэтага просяць, але не маем намеру рабіць для гэтых народаў «рэвалюцыі».

Вось зараз у ЗША негрыцянскае насельніцтва вядзе жорсткую барацьбу за свае дэмакратычныя правы, свабоду і чалавечую годнасць. Сапраўды, у чым вінаваты негр, што ён на радзіму неграм. Дзеці бацькоў не выбіраюць. А калі ён і негр, то чаму яму не ганарыцца тым, што ён негр, як ганарыцца белы амерыканец, які як і негр з'яўляецца грамадзянінам ЗША? Калі возьмем нават з рэлігійнага боку: чаму негр, які з'яўляецца такім жа «стварэннем боскім», як і белы амерыканец, не мае права ў грамадскім месцы сядзець побач з такім жа грамадзянінам, як і ён, але іншага колеру скуры? У сваіх прамовах і мінулыя і цяперашнія прэзідэнты вельмі часта ўспамінаюць пра бога, пра справядлівасць. Варта спытаць, можа бог у негра іншы, што яго, негра, трэба цкаваць сабакамі?

Мы не ўзімаем набожна рукі да неба, але мы глядзім на негра, як на чалавека. Глядзім на яго таксама, як на амерыканца, англічаніна, немца, на чалавека любой нацыянальнасці. Мы спачуваем барацьбе неграў у ЗША за свае чалавечыя правы. Але ці чуў хто, што ў Маскве ці Мінску быў аб'яўлен «тыдзень вызвалення неграў у ЗША». Ці чуў хто, каб у нашым савецкім парламенце выступалі дэпутаты з заклікамі рынуцца ў паход за вызваленне неграў.

Мы ўпэўнены, прыдзе час — і народы ўсіх краін, дзе пануе капіталізм, будуць сапраўды вольнымі. Мы верылі ў гэта, калі СССР быў адзінай у свеце дзяржавай рабочых і сялян. Верым і цяпер, калі на зямлі ўжо існуюць 14 краін, дзе народ сам сабе гаспадар. Шмат чаго трэба народам гэтых краін зрабіць, каб жыццё ў іх было яшчэ лепшым. Але ўжо цяпер у краінах, вызваленых ад ланцугоў капіталу, няма ні эксплуатацыі чалавека чалавекам, ні нацыянальнага прыгнёту. У гэтых краінах усё робіцца для чалавека, у імя чалавека, незалежна ад таго, якой ён нацыянальнасці.

Ці чулі вы, нашы землякі, каб, скажам, у Маскоўскі ўніверсітэт не прынялі юнака за тое, што яго бацька беларус або манголь? А ў нашай краіне больш ста розных нацыянальнасцей.

Народная прымаўка кажа: «якія самі, такія і сані». Якія парадкі ўнутры краіны, такая і знешняя палітыка гэтай краіны. У Савецкай краіне няма ні нацыянальнага ні сацыяльнага прыгнёту. Адсюль выцякае і наша палітыка міру і дружбы паміж народамі. У ЗША іншае становішча. Там існуе і эксплуатацыя, і нацыянальны прыгнёт. Адсюль і палітыка «на грані вайны», адсюль і воклічы аб вызваленні «зняволеных».

Зняволеныя ёсць, але хто? Вядома не мы. Нам тут, у роднай Беларусі, уся тая шуміха аб вызваленні нас выклікае і агіду і смех. Мы бачылі розных «вызваліцеляў»: і кайзераўскіх, і беларускіх, і гітлераўскіх, і адпаведна з імі разлічыліся. Да нас у Беларусь прыязджаюць сотні нашых землякоў з ЗША, і яны бачаць, што мы не маем патрэбы ў чым-небудзь «вызваленні». Мы ведаем добра, як і нашы землякі, што жывуць у ЗША, што балбатня пра свабоду патрэбна арганізатарам розных «тыдняў», каб зацямніць адсутнасць сапраўднай свабоды ў так званым вольным свеце.

З удзячнасцю гавораць пакупнікі пра работу прадаўшчыц Касцюковіцкага ўнівермага Любы Варганавай (злева), Ніны Касцюк, Тамары Строгінай і Евы Куцавай.

Фота Н. Жалудовіча.

ПРАЕКТ ПЛАНІРОВАЊКІ ГРОДНА

Праект планіроўкі і забудовы Гродна распрацаван архітэктурна-планіровачнай майстэрняй Інстытута «Белдзяржпраект».

У горадзе прадугледжваецца далейшае развіццё прамысловасці. Тут узводзіцца азотна-тукавы завод — буйная новабудова ў хіміі. Будзе пабудаваны таксама рад новых прадпрыемстваў, у тым ліку па выпуску тавараў на-роднага ўжытку.

Асаблівасцю новага праекта з'яўляецца стварэнне раду буйных жылых масіваў-мікрараёнаў. Аblasны цэнтр будзе развівацца па абодвух берагах ракі Нёман. Прад-

гледжваецца арганізацыя агульна-гарадскога цэнтра, будаўніцтва школ, культурна-бытавых устаноў. Жылыя дамы намячаецца будаваць не ніжэй чым у пяць паверхаў. Павышэнне павярхо-насці дазволіць знізіць за-траты на пракладку падзем-ных камунікацый.

Праектам намечана добра-ўпарадкаванне загарадных месц адпачынку і стварэнне леспаркавага пояса і зоны працяглага адпачынку працоўных. Ужо ў гэтым годзе жыхары атрымаюць у сваё распараджэнне 26 тысяч квадратных метраў жылой плошчы.

(БЕЛТА).

НОВЫЯ МУЗЫЧНЫЯ ТВОРЫ

Сучаснай тэме прысвечаны многія новыя творы беларускіх кампазітараў. З асаб-лівым творчым натхненнем працуюць яны ў апошні час. Так А. Багатыроў закончыў канцэрт для віяланчэлі з аркестрам, М. Аладаў — Трэці струнны аркестр. Ю. Семяняка — аперэту «Рабіна-выя каралі» (лібрэта М. Алтухова). Балады Э. Тырманд прысвечаны афрыканскай тэме. Яны напісаны на словы афрыканскіх паэтаў.

Хутка прагучаць новыя работы Л. Абельвіча, Д. Смольскага, Р. Бутвілоўскага. Старэйшы беларускі кампазітар Я. Цікоцкі працуе над Шостай сімфоніяй. Канцэрт для скрыпкі з аркестрам піша Д. Камінскі. Сучасная падзеі — у цэнтры новай оперы Я. Глебава.

Кантату — гімн савецкаму чалавеку-працаўніку стварае кампазітар І. Кузняцоў. Гэма яе — чалавек-творца, яго гераічныя справы ў імя шчасця народа і велічы сацыялістычнай Радзімы.

— Нельга не праславіць у песнях і палёты савецкіх людзей у космас. — гаворыць І. Кузняцоў. — Усё гэта я хачу перадаць у новым для мяне жанры — кантаце. Словы да яе піша А. Вялюгін.

ЧАЛАВЕЧАЕ СУМЛЕННЕ НЕ МОЖА МІРЫЦЦА

Словы, прадыктаваныя сэрцам

Як паведамлялася ўжо ў савецкім друку, з 14 ліпеня ў Злучаных Штатах Амерыкі пачынаецца так званы «тыдзень заняволеных краін». Ён аб'яўлен прэзідэнтам Кенедзі згодна з рэзалюцыяй амерыканскага кангрэсу ад 17 ліпеня 1959 года. Аб'яўляючы «тыдзень», прэзідэнт заклікаў на сельніцтва ЗША «з новай сілай прысвяціць сябе справядлівым імкненням усіх народаў да нацыянальнай незалежнасці і чалавечай свабоды». Але гэта толькі гучныя словы.

«Тыдзень», які праводзіцца ў ЗША штогод у ліпені, не мае нічога агульнага з гэтымі высакароднымі мэтамі. Гутарка ідзе аб прапагандысцкім трукі амерыканскіх ворагаў свабоды і незалежнасці народаў. Каб паставіць факты з галавы на ногі, «Известия» вырашылі ўвесці рубрыку «Заняволеныя краіны і народы», пад якой публікуюцца матэрыялы, што паказваюць, як імперыялісты мячом і доларам трымаюць заняволеныя мільёны людзей.

Чалавечая сумленне не можа мірыцца з тым, што ў другой палавіне XX стагоддзя, стагоддзя атамнай энергіі і электронікі, стагоддзя пранікнення ў касмічныя далі, на нашай планеце ўсё яшчэ існуюць заняволеныя краіны і народы, усё яшчэ існуе каланіялізм. Мы добра ведаем, што іменна амерыканскі імперыялізм з'яўляецца ў сучасны момант аплотам каланіяльнай сістэмы, сусветным жандармам. У той час як вашынгтонская прапаганда патрасае паветра словамі аб свабодзе, «людзі справы» з тых жа краёў ашаламляюць бомбамі і кідаюцца доларамі, каб задушыць гэту свабоду.

Пачнём з таго, што Злучаныя Штаты Амерыкі з'яўляюцца каланіяльнай дзяржавай нават у класічным разуменні гэтага слова. Пуэрта-Рыка, зона Панамскага канала, Віргінскія астравы і востраў Санта-Крус, астравы Корн, Суон, Гуам, Усходняе Самоа, цэлы рад падапечных тэрыторый у Ціхім акіяне, у Палінезіі — усё гэта калоніі. Вось калі б Вашынгтон адзначыў «тыдзень заняволеных краін», прадстаўляючы незалежнасць хоць бы аднаму востраву ў год!

Але куды там! Іншыя планы і задумы хваляюць розумы дзеячоў, для якіх свабода толькі статуя, якая застыла ў маўчанні ля берагоў акіяна. Ім бачыцца свет, расчэрчаны не мерыдыянамі і паралелямі, а на манер зорна-паласатага флага. Яны рассялілі па ўсім зямным шары свае ваенныя базы ў надзеі трымаць ідэю свабоды пад прыцэлам ракет. Яны вивучваюць прафесіянальных забойцаў для барацьбы супраць нацыянальна-вызваленчага руху народаў пад дэвізам: «дзе трэба — забівай, дзе магчыма — лячы, а іншы раз спрабуй зрабіць і тое і другое адначасова». Аб лячэнні тут сказана для прыгожага слоўца. Адны хворы, смротна хворы, якога яны дарэмна спрабуюць лячыць, — гэта каланіялізм.

Няма такога рэакцыйнага рэжыму на зямлі, які не запускаў бы сваіх акрываўленых рук у амерыканскую грашовую машынку. Каты Франка і Салазар, расіст Фервурд, паўроты сярэднявечных каралёў і сучасных дыктатараў — усё яны калі існуюць на зямлі, то выключна дзякуючы долару, дзякуючы амерыканскай марской пяхоце, дзякуючы імперыялістычным агрэсіўным блокам.

Выпрабаваная мудрасць гаворыць: скажы мне, хто твой сябар, і я скажу, хто ты. Давайце ўзімем тоны пратаколаў ААН і іншых міжнародных арганізацый. З кім галасуюць прадстаўнікі Злучаных Штатаў Амерыкі? З каланіяльнымі дзяржавамі супраць народаў, якія змагаюцца за сваё вызваленне. І гэта той выпадак, калі ў іх словы не разыходзіцца са справам! Свет добра ведае аб гэтых справах. Іх не схаваць непраходнымі зараснікамі джунгляў Паўднёвага В'етнама і Паўднёвай Карэі, іх не засыпаць пяскамі ўсіх аравіяскіх пустыняў, іх не заклеіць фігавымі лісткамі «Саюза дзеля прагрэсу» і «Корпуса міру».

Сенатар Элендэр — адзін з тых, хто галасаваў за рэзалюцыю амерыканскага кангрэсу аб устанавленні «тыдня заняволеных краін», наведваўшы незалежныя краіны Афрыкі, паводзіў сябе як сапраўдны плантатар поўдня. Справа не толькі ў тым, што ён у кангрэсе прадстаўляе іменна паўднёвыя штаты. Гэты Рабінзон каланіялізму лічыў, што ўсе сем Пятніц вынайдзенага ім і яго калегамі «тыдня» павінны гнуць спіну на «его прэпохабіе» долар. Ён усклікнуў: «Барані бог, каб Гамбія і іншыя краіны сталі незалежнымі!». Вось яно, сапраўднае аблічча крывадушных некаланізатараў.

які тыдзень крычаць пра свабоду і ўвесь год душаць яе!

Не можа быць свабодным народ, які прыгнятае іншыя народы, неаднаразова падкрэслівалі вялікія заснавальнікі марксізма-ленінізма. Сучасная Паўночная Амерыка ўяўляе сабой найбольш яскравы прыклад праўдзівасці гэтых слоў. Там свабода закавана ў наручнікі ФБР, яе вусны запаяны расплаўленым золатам, а балахон расіста катыруецца вышэй за судзейскую мантыю.

Калі прэзідэнт Кенедзі аб'явіў «тыдзень заняволеных краін», мы правалі свой тыдзень, пачаўшы яго з публікацыі артыкула негрыянскага пісьменніка Джэймса Балдуіна, у якім расказваецца аб трагеды амерыканскіх неграў. А міністр юстыцыі ЗША Роберт Кенедзі, пасля таго як быў выкрыты сапраўдны характар «Корпуса міру» і савецкі друк параіў завесці яго для саміх Злучаных Штатаў, вырашыў, відаць, паследаваць гэтай парадзе. У артыкуле, апублікаваным у часопісе «Сатэрдэй рэв'ю», Роберт Кенедзі прызнае, што шоста частка насельніцтва ЗША жыве ў галечы і нястачах. «У лоне нашага працвітанія, — піша ён, — існуе трагічная нястача... Больш пяці мільёнаў амерыканцаў — 3 працэнты нашага насельніцтва — з'яўляюцца псіхічна хворымі людзьмі... Сярэдняя працягласць жыцця амерыканскага індзейца — 42 гады. Умовы жыцця індзейцаў адносяцца да ліку найбольш цяжкіх у краіне... Сацыяльны дынаміт нашых гарадскіх трушчоб становіцца ўсё больш і больш выбуховым». У заключэнне свайго артыкула Роберт Кенедзі цытуе прэзідэнта ЗША, які сказаў: «Пра нас будучы больш меркаваць па тым, што мы робім у сябе ў краіне, а не па тым, што мы прапаведзем за граніцай».

Што праўда, то праўда — іменна гэтым крытэрыем і кіруемся мы, ацэньваючы «тыдзень заняволеных краін».

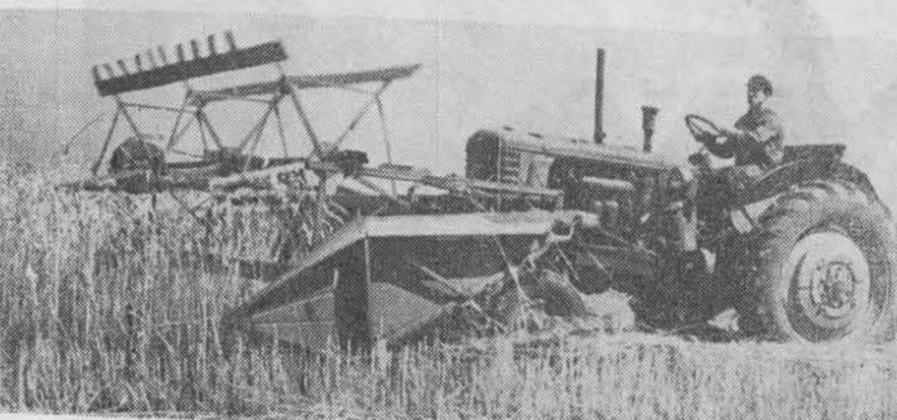
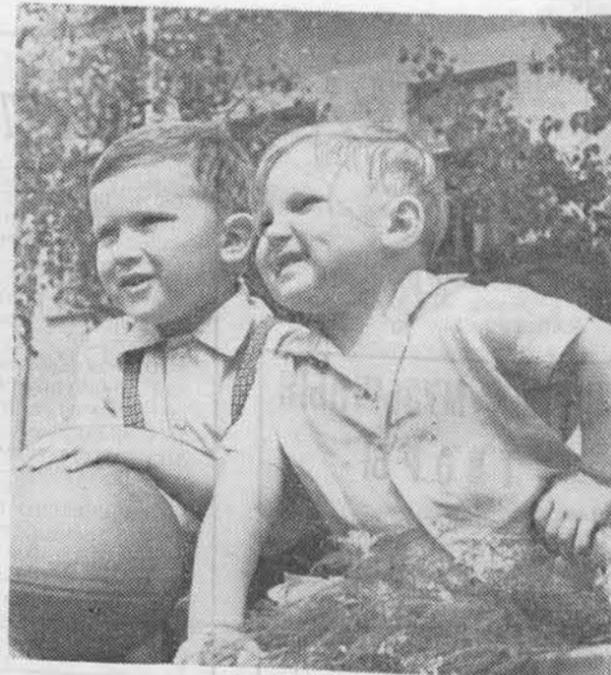
Рабства дажывае свае апошнія дні на зямлі. У нетрах чалавечага грамадства выпелі такія сілы, сілы сацыялізма і прагрэсу, якія ў стане знішчыць гэтую ганьбу. І яна будзе знішчана! Свабоду заняволеным краінам і народам!

«Известия», 14.7. 1963 г.

Кераміка

для упрыгожання быту

Першая чарга фабрыкі керамікі рэспубліканскага трэста мастацкіх промыслаў уступіла ў Івянцы. Яна будзе выпускаць новыя віды вырабаў, у тым ліку сувеніры. Запушчаны ў вытворчасць 11 узораў. Сярод іх — мастацкія вазы, вазы з вісячым каркасам, дзіцячыя цацкі, зробленыя ў традыцыйным беларускім стылі. Мяркуюцца выпусціць каля 150 тысяч экзэмпляраў прадукцыі. (БЕЛТА).

Жывем часінаю такою,
Што ўвесь нязменна нас вядзе,
Не адчуваем мы спакою
Ані хвілінчкі, нідзе.

Няхай сунішна на святанні —
Узнікне вецер апаўдні;
Як быццам ціш на акіяне,
Але гудзіць у глыбіці,

Ад кубкаў-плошчаў, стручаў
вуліц,
З палёў, дзе меддзю ўсё
гарыць,
Па-над усёю зямнай куляй
Мільёнаў душ бунтоўны кліч.

Ён узляцеў высока сёння,
Імкне туды, дзе значыць шлях
Штораз вышэй галуб чырвоны,
Галуб чырвоны — родны сцяг.
Пятрусь БРОўКА.

Мірнай стваральнай працай заняты савецкія людзі. І гэтыя маладыя работніцы Гродзенскай абуковай фабрыкі, што вяртаюцца дадому пасля працоўнай змены, і камсамольцы, радыялізатары Мінскага электратэхнічнага завода, і трантарыст Васіль Астапайка, які збірае багаты ўраджай на роднай Гомельшчыне (вы бачыце іх на здымках) — усё яны працуюць для міру і шчасця на зямлі, для светлай будучыні дзяцей, такіх вась, як гэтыя цудоўныя хлопчыкі, выхаваны аднаго з дзіцячых садоў гора Мінска.

Гавораць людзі, якія бачылі „вольны свет“

Я быў зняволены

Мае бацькі родам з вёскі Сіманавічы, што ў сямі кіламетрах ад Драгічына. У 1938 годзе, калі тысячы жыхароў з усходніх абласцей Беларусі ў пошуках кавалка хлеба хлынулі за акян, у іх ліку аказаліся і мае бацькі. Прыехалі ў Парэгувай. Але там іх чакала расчараванне. Паўгода бацька і маці нідзе не маглі знайсці работу. І ў 1939 годзе з вялікай цяжкасцю дабраліся да аргенцінскай сталіцы Буэнас-Айрэс. Пасля доўгіх пошукаў і прыніжэнняў, бацьку, нарэшце, удалося ўладкаваць ў невялікай сталарнай майстэрні рознарабочым, знайшлі маленькі пакойчык. У гэтым жа годзе нарадзіўся і я. Сям'я павялічылася, заробатку бацькі не хапала, а маці не магла атрымаць пастаяннай работы, таму вымушана была выконваць падвёжныя работы, каб як-небудзь папоўніць мізэрны сямейны бюджэт. У 1940 годзе нарадзілася сястра Расіта.

Заробкі нізкія, цэны на прадукты харчавання, адзенне і рэчы першай неабходнасці высокія. У магазінах частыя перабой і забеспячэнні прадуктамі. Усё гэта адмоўна адбілася на сямейным жыцці. Калі мне было 10 год, наша сям'я распалася. Маці выйшла замуж за Міхаіла Іванавіча Кашыцкага, які прыехаў у Аргенціну шукаць лепшага жыцця з-пад Луцка, што на Валыні. Я стаў жыць з маці і айчынам, а сястра Расіта — з бацькам.

Дома ў нас часта гаварылі аб вяртанні на Радзіму. Не было дня, каб маці не расказала мне чаго-небудзь пра родныя мясціны. Слухаючы яе, я пачынаў любіць ніколі не бачаныя мной мясціны. Многае мне было незразумела. Я вельмі хацеў убачыць нашу Савецкую Радзіму, дзе няма эксплуатацыі чалавека чалавекам, з якой у Аргенціне мне давялося пазнаёміцца ў дзяцінстве.

У школу хадзіў шэсць гадоў, а потым пайшоў працаваць, калі мне было ўсяго 14 год. З вялікай цяжкасцю маці ўдалося ўладкаваць мяне ў невялікую прыватную сталарную майстэрню. Праз год я паступіў на фірму «Хуан Куарлеры і сыны». Я быў няпоўналетні, а гаспадар патрабаваў, каб мой рабочы дзень быў такі ж, як у дарослых рабочых.

Так працягвалася да 1956 года. Аднаўляючы сабе ў многім, к гэтаму часу сям'я сабрала невялікую суму грошай. У савецкім пасольстве нам выдалі пашпарты. Але, калі справа дайшла да набыцця білетаў на пароход, аказалася, што з цяжкасцю сэканомленых грошай хапіла толькі на білеты для мяне і маці з пяцігадовай дачкой Лідай. Вырасшышы, што айчыны заробіць грошай сабе на білет і хутка прыедзе да нас у Савецкі Саюз, мы адправіліся на Радзіму.

Не стану гаварыць аб сустрэчах на роднай зямлі. Яны былі радасныя, урачыстыя, незабыўныя. Мы ўсюды сустракалі ўвагу і чуласць. Маці вырашыла жыць у Драгічыне, дзе нам неадкладна прадаставілі кватэру, уладкавалі на работу.

За многія гады свайго жыцця маці ўпершыню атрымала пастаянную работу — памочніка повара ў сталовай Драгічынскага сельскагаспадарчага вучылішча. Я ж стаў працаваць па свайой спецыяльнасці — сталаром у райпрамакмінаце, дзе працую і зараз.

Я, прости савецкі рабочы, ўжо двойчы адпачываў на пуцёўках прафсаюза. Адзін раз у доме адпачынку ў Савейках і другі — у санаторыі на Рыжскім узмор'і.

У Аргенціне бацька і айчыны працуюць многа год, але яны не памятаюць выпадку, каб іх гаспадары прапанавалі ім пуцёўкі для адпачынку.

Або вазьміце другое пытанне — жыццё. Адрозніе ж пасля прыезду ў Драгічына нам далі кватэру. Трох членаў сям'і яна задавальняла, а калі да нас прыехала бабуля, стала цеснавата. Я напісаў заяву і напросіў прадаставіць мне асобную кватэру. Камунгас задаволіў маю просьбу.

Часта атрымліваем пісьмы з Аргенціны. Бацька і сястра паведамляюць, што матэрыяльнае становішча з кожным днём пагаршаецца. Цэны на прадукты і адзенне павысіліся, гаспадары ашукваюць рабочых.

— Пасля таго, як вы паехалі, — піша Міхаіл Кашыцкі, — жыццё ў Аргенціне пагоршылася. Кватэру цяжка знайсці, а хто анойдзе, то плаціць 1500 — 2000 пеза ў месяц за маленькі пакойчык з кухняй. У нас цяпер страшнае беспрацоўе. Дарагавізна такая, што чалавек са скуры вылазіць. Мяса каштуе 80—100 пеза, бульба — 35 пеза. За адзін раз беднавата пазіць у рэстаране трэба заплаціць 80—90 пеза. Гэта столькі, колькі зарабляем за ўвесь дзень.

— Не злуй на мяне, Ліда, — зьяртаецца да свайой дачкі Міхаіл Кашыцкі, — што за ўвесь гэты час я нічога табе не выслаў. Работы мала, а часта і зусім няма. Дарагавізна, жыццё стала вельмі цяжка. Я збіраюся выехаць на Радзіму. За білет трэба заплаціць 35 000 пеза. Ці ўдасца мне выехаць? Не ведаю. Калі ўдасца, то спадзяюся ў жніўні з вамі ўбачыцца.

Вось яна, праўда пра капіталістычны рай. Сем год таму назад Міхаіл Кашыцкі разлучыўся з сям'ёй толькі таму, што ён не мог купіць білет на пароход. Сем год працаваў ён, не пакладаючы рук, каб са свайго сціплага месячнага заробку адкласці некалькі пеза для набыцця білета.

Вядома, Лідзе было б прыемна атрымаць падарункі ад бацькі, але яна не крыўдзіцца, што іх няма. Самае вялікае яе жаданне — хутчэй сустрэцца з бацькам. Дзяўчынка пераканана, што яе бацька Міхаіл Іванавіч Кашыцкі абавязкова вярнецца на Радзіму. Я быў зняволены, як цяпер мой бацька і айчыны ў «вольным свеце».

Мікалай КРУК,
г. Драгічына.

Кожны дзень цярпела крыўду

...Насустрач бягуць шырокія палеткі ярыны і азіміны. Жыта калышацца, быццам хвалі мора. Лёгкі парывісты ветрык то ў адзін, то ў другі бок нахіляе каласы, якія з кожным днём цяжэюць, наліваюцца, выпяваюць. Будзе добры хлеб!

Машына з бальшака павярнула на цэнтральную вуліцу. Намеснік дырэктара саўгаса «Рачкавічы» Казімір Іванавіч Папкоўскі расказвае аб гаспадарчых справах і апошніх навінах. Адна з іх нас зацікавіла. Гутарка ішла пра жанчыну, якая пасля працяглага блукання ў ЗША вярнулася зноў на Радзіму, у родны Чапліцкі пасёлак, што на Случчыне.

Радзіма! З гэтым словам у кожнага чалавека звязаны два паняцці: наша цудоўная і магутная неабсяжная Радзіма, якая пракладае шлях да светлай будучыні, і тая вёска, дзе ты нарадзіўся і вырас, адкуль пачаў свой шлях у жыццё.

Прыкладна такую думку выказвала Сцефаніда Фёдаруна Сячко пры сустрэчы. Яна ў канцы красавіка гэтага года вярнулася ў Чапліцкі пасёлак з далёкай Амерыкі, дзе пражыла больш пятнаццаці год.

... 1941 год. Сцефаніду Сячко, фашысты вывезлі ў Германію. Разам з тысячамі беларусаў і украінцаў жыла ў лагеры ля гора-

да Ліндава, непадалёк ад Швейцарыі. Там каналы капала, вугаль з вагонаў выгружала, на чыгунцы працавала. Усё пад плёткамі, пад ударамі. Кармілі баландой з брукі ды давалі скрылёчак у дзень так званага хлеба. Чорная ноч, а не жыццё.

— Вызвалілі нас, — расказвае Сцефаніда Фёдаруна, — амерыканцы і французы. Угаворвалі і пагражалі, каб не вярталіся на Радзіму, маўляў, там нас у Сібір сашлюць. Савецкіх прадстаўнікоў у той лагер, як мы даведліся пазней, амерыканцы не дапусцілі. Тады «завербавалі» многіх, пасадзілі на карабель і прывезлі ў Нью-Йорк. Я трапіла да багача Лоры Даўсона, які жыў кіламетраў за сорок ад Чыкага. Пражыла ў яго больш пяці гадоў. Кожны дзень цярпела крыўду, асабліва ад дзяцей багача (іх было чацвёра), але маўчала, працуючы ад цямяна да цямяна. За чалавека мяне не лічылі, хацелі толькі, каб працавала больш, працавала без перапынку, быццам машына.

Аднойчы я захварэла. Паклалі ў бальніцу. За сем дзён заплаціла 360 долараў.

Цяпер я живу на Радзіме. Толькі вельмі хацела б, каб вестачка пра мяне дайшла да маіх знаёмых беларусаў і украінцаў у далёкай Каліфорніі. Няхай ведаюць, што усім я задаволена. Домік пабудавала. Машынамі, лесам, грашыма даламаглі кіраўнікі саўгаса. У новым светлым доме справілі наваселле.

Сцефаніда Фёдаруна яшчэ і яшчэ паўтарала, што надзвычай задаволена цёплым прыёмам радзімаў і знаёмых аднавяскоўцаў, шчыра ўдзячна Савецкай уладзе за клопаты і дапамогу.

На развітанне Сцефаніда Фёдаруна Сячко яшчэ раз шчыра папрасіла, каб аб усім, што яна расказала, ведалі яе знаёмыя беларусы і украінцы, што засталіся ў Злучаных Штатах. Чатыры пісьмы, кажа, туды напісала, а адказу няма. Хацелася, каб у Амерыцы ведалі праўду аб нашай Савецкай краіне.

М. НИКОЛЬСКИ.

С. П. Сячко.

БЕСПРАЦОЎЕ РАСЦЕ

ЛОНДАН. Англійскі ўрад не распрацаваў планаў, якія маглі б ліквідаваць або прыпыніць рост беспрацоўя будучай зімой, і не збіраецца прымаць ніякіх спецыяльных мер для таго, каб забяспечыць работай 300000 маладых людзей, якія ў канцы ліпеня скончаць школу.

Пра гэта гаварыў міністр фінансаў Модлінг, прымаючы дэпутацкую лідураў Брытанскага кангрэсу трэў-юніёнаў. Члены дэпутацкай выказалі трывогу на імя таго, што з часу другой сусветнай вайны ўзровень беспрацоўя ў чэрвені ніколі не быў такі высокі, як цяпер.

Пазнала «лёгкія заробкі»

25 год назад, вясной 1938 года, Анна Крыўлец разам з мужам і двума малымі дзецьмі выехала ў Аргенціну з Заходняй Беларусі.

І вось Анна зноў на Брэстчыне, у роднай вёсцы. Вось што расказала яна нам:

— Сінкевічы сталі непазнавальнымі. Раней гэта была невялікая вёска, а цяпер — велізарнае сяло, якое раскінулася па абодва бакі чыгункі. Дамы ўсе новыя. Па вечарах іх вялікі вокны асвятляюцца электрычнымі агнямі. Побач з сялом узвышаюцца карпусы завода для сушкі гародніны.

Раней у Сінкевічах была толькі адна чатырохкласная школа, а цяпер — сярэдняя з адзінаццацігадовым навучаннем, адкрыта пачатковая школа. Вось чаму непісьменных цяпер у Сінкевічах, як кажуць, днём з агнём не знойдзеш. Многія жыхары сяла пасля заканчэння дзесяцігодкі, а затым розных сярэдніх і вышэйшых навучальных устаноў працуюць аграномамі, заатэхнікамі, урачамі, інжынерамі. Памятаю, як раней хворых лячылі галоўным чынам бабкі-шпантхі, таму што ў вёсцы ўрачоў не было, а ў гарадах лячэнне абыходзілася вельмі дорага. Каб заробіць аперацыю апендыцыту, трэба было ехаць у Пінск, папярэдне прадаўшы карову. Цяпер жа ў вёсцы ёсць бальніца, дзе працуюць урачы ўсіх спецыяльнасцей.

Добра жывуць калгаснікі. У іх дамы прышоў дастатак. Яны добра харчуюцца, прыгожа адзяваюцца. Сельскую моладзь цяпер па знешнім выглядзе цяжка адрозніць ад гарадской. Калі б мы жылі так тады, як цяпер жывуць аднавяскоўцы, Аргенціна не прывабіла б нас сваімі «лёгкімі» заробкамі.

Я сустрэлася тут з сябрамі, якія вярнуліся з Аргенціны на Радзіму. У Пінску жыве сям'я Красоўскіх. Вацька з неабавязкова працуюць шафёрамі таксі, зяць — вадзіцелем грузавога аўтамабіля. Усе добра зарабляюць. Сям'і прадастаўляюць добрую кватэру з трох пакояў з усімі зручнасцямі.

Нядрэнна ўладкаваўся Аляксандр Бічкайла. Ён так сама працуе шафёрам, развозіць хлеба-булачныя вырабы ў магазіны. Кватэра ў іх такая, што лепшай і жадаць не трэба.

У Луніны жыве мой аднавясковец Аксенцій Шыфран. Ён вярнуўся з Аргенціны тры гады назад. Працуе кавалём, дачка — швачка. Кватэру атрымалі ў новым доме.

Свае ўражанні я хачу закончыць словамі: сапраўднае жыццё — гэта на Радзіме, у Савецкім Саюзе.

Н. ФРАЛОВА.

ТАК, ЯК НІКОЛІ...

...На правым берэзе Шчары, недалёка ад Баранавіцкага шаса, раскінулася вялікае прадпрыемства. Да самай ракі прымыкае леспіяльны цэх, а крыху ў баку стаіць доўгі двухпавярховы корпус. Гэта Слонімскае мэблевае фабрыка. Яшчэ ў першыя гады пасля Вялікай Айчыннай вайны тут была невялікая прамысловая арцель. Размяшчалася яна ў маленькім будынку. Цяпер гэта вялікае прадпрыемства, якое выпускае ў год больш чым на 2 мільёны рублёў мэблевых вырабаў. Пашырэнне фабрыкі вядзецца і зараз.

Прадпрыемства няспынна аснашчаецца найвышэйшым тэхнічным абсталяваннем. На змену рубанку, фуганку і долату сюды даўно прыйшлі рэйсмусныя кромка-фугавальныя, шліфавальныя, фрэзерна-лентачныя, плоска-палірова-

ныя і іншыя аўтаматычныя і паўаўтаматычныя станкі і машыны.

А якія цудоўныя людзі працуюць у цэхах фабрыкі.

Пры фабрыцы створаны на грамадскіх пачатках бюро тэхнічнай інфармацыі, канструктарскае бюро, школы распрацоўвання і ўкаранення перадавога вопыту. Наватары вытворчасці ўносяць вялікі ўклад у далейшую механізацыю працаёмкіх працэсаў, настойліва змагаюцца за зніжэнне забяспечыў прадукцыі і паляпшэнне яе якасці, за павышэнне прадукцыйнасці працы. Да ліку такіх адносцаў сталары Павел Хмарык, Георгій Пясляк, Міхаіл Мініч і многія іншыя.

Добрая слава ідзе аб чырвонадрэўшчыках Андрэю Шпаку і Сяргею Зазулю. Доўгія гады пражылі яны разам з баць-

камі ў Аргенціне. На фабрыку трапілі ў 1956 годзе, калі вярнуліся на Радзіму. За кароткі час Андрэй Шпак і Сяргей Зазуля сталі кваліфікаванымі спецыялістамі. Бадай няма такой мэблі, якую не змаглі б зрабіць вопытныя чырвонадрэўшчыкі.

Надаўна, напрыклад, на фабрыцы асвоены выпуск малагабарытнай мэблі для трохпакаёвай кватэры. У камплекце новай прадукцыі 19 рэчаў. У ліку рабочых, якія выконвалі першы эксперыментальны заказ, былі Андрэй Шпак і Сяргей Зазуля. Абодва чырвонадрэўшчыкі сістэматычна перавыконваюць вытворчы план. Іх заробаток складае па 90—100 рублёў у месяц. І Андрэй Шпак і Сяргей Зазуля пабудавалі ў Слоніме ўласныя дамы, абзавяліся сям'ямі.

На фабрыцы працу-

юць брат Андрэя Шпака — Міхаіл Шпак, брат і бацька Сяргея Зазулі.

Сцяпан Шэўчык нарадзіўся ў 1939 годзе ў Бразіліі, куды яго бацькі паехалі з панскай Польшчы ў пошуках працы. Вярнуўся Шэўчык на родную зямлю ў 1956 годзе.

Калі Сцяпан прыйшоў на мэблеваю фабрыку, ён не ведаў ні беларускай, ні рускай мовы. Сярод савецкіх людзей знайшоў добрых, сэрдэчных сяброў. Яны вучылі хлопца і роднай мове, і сталарнай справе. Цяпер Сцяпан Шэўчык цудоўна гаворыць па-беларуску, стаў выдатным чырвонадрэўшчыкам.

Яго паважаюць таварышы і дырэкцыя фабрыкі. Жывём на Радзіме так, як ніколі не думалася раней, у Аргенціне, — гавораць рээмігранты.

Н. ПРАЦЭНКА.

«Вольны свет». Якая ў ім сапраўды воля, лепш вядома тым, хто ў гэтым свеце жыве. Таму мы змяшчаем сёння некалькі артыкулаў з замежнага друку, а таксама пісьмо нашага земляка з Чыкага. Мы спадзяемся, што наш чытач пасля азнамлення з гэтымі артыкуламі, задумаецца над пытаннем: ці не лепш было б дзеячам «вольнага свету» замест таго, каб арганізоўваць розныя «тыдні», навесці элементарны парадак у сябе дома?

ЦАНА СУМЛЕННАСЦІ

Дзесятага сакавіка 1961 года Дуглас Джонсан, п'ятдзяцігадовы дворнік негр у Лос-Анжэ-ласе, вельмі бедны чалавек, па'ехаў да будаўнічай пляцоўкі жылога дома, спадзеючыся атрымаць работу па ўборцы смецця. З ім была яго жонка Элен. Паколькі ўпраўляючага, з якім ён хацеў пагаварыць пра работу, на месцы не аказалася. Джонсан сеў у свой грузавічок і адправіўся дадому. Не паспеўшы далёка ад'ехаць, ён убачыў на дарозе перад аўтамабілем аб'ёмісты парусінавы мяшок. Вырашыўшы, што ў ім можа змяшчацца нешта карыснае, Джонсан спыніўся, узяў мяшок і кінуў яго ў кузаў.

Калі ён зноў сеў за руль і паехаў далей, яго жонка з цяжканасцю пачала аглядаць мяшок. Ён быў апячатаны, але меў ярлычок, які паведамляў, што ў мяшку 240 тысяч долараў у дзесяці і дваццацідоларавых купюрах.

Спакуса, несумненна, была вельмі вялікая. Джонсан-рабочы, заняты няпоўны рабочы дзень, бацька трох сыноў — меў у сваіх руках 240 тысяч долараў банкнотамі дробнай вартасці. Што было рабіць?

«Я падумаў: калі я прысвою гэтыя грошы, то ўжо ніколі не змагу паглядзець у вочы маім тром дзецям». — растлумачыў Джонсан.

Такім чынам, Джонсан зрабіў учынак, аднавідаючы патрабаванням элементарнай сумленнасці. Прыехаўшы дамоў, ён адразу ж пазваніў свайму сябру, былому чыкагскаму палісмену, каб даведацца, каму ён павінен паведаміць пра грошы. Сябра параіў яму пазваніць у ФБР. Так ён і зрабіў. Праз некалькі хвілін да яго прыбылі чатыры агенты ФБР, якія забралі мяшок, што зваліўся з прыздажыўшага грузавіка фірмы «Брынкс». Аўтамабіль праехаў некаторую адлегласць, перш чым была выяўлена прапачка. К таму часу, калі Джонсан паведаміў аб знойдзеных грошах, два дзесяткі агентаў паліцыі і ФБР ужо вялі пошукі ўздоўж усяго маршруту аўтамабіля.

«Брынкс» заплатаў Джонсану 10 тысяч долараў узнагароды за яго сумленнасць. Аднак на гэтым гісторыя не скончылася. Крыху больш чым праз месяц, 21 красавіка 1961 года, друк Амерыкі паведаміў аб сумным і ашаламляльным прадаўжэнні гэ-

тай гісторыі. Жыццё Джонсана стала зусім невыносным. Сапраўды сумленны ўчынак, які павінен быў прынесці яму высокую павягу людзей, ператварыў яго ў самага зневажанага чалавека, якога асыпалі насмешкамі і абразамі.

Нейкія «жартаўнікі» пісалі яму непрыстойныя пісьмы. Суседзі і таварышы на рабоце насміхаліся і здэкаваліся з яго. Школьныя таварышы смяяліся над яго сынамі. Паводле агульнай думкі, Джонсан аказаўся найвялікшым прасцяком у свеце, вярнуўшы 240 тысяч долараў, якія трапілі ў яго рукі.

«Я хацеў бы ніколі не бачыць гэтых грошай, — гаварыў Джонсан. — Я шкадую, што мы не пакінулі іх ляжаць у пылу на вуліцы. Я шкадую, што мы не выкінулі іх у каналізацыю і не спалілі.

Тыя грошы? Яны зрабілі мяне няшчасным чалавекам».

Гэта трагедыя сумленнага чалавека, якога выставілі на асмяянне, вымуслі пісьменніка Нельсана Олгрэна напісаць Дугласу Джонсану пісьмо, у якім ён горка высмейвае вывернутую наыварат мараль нашага жыцця. Вось гэта пісьмо:

«Адна справа, калі б вас злавілі на якім-небудзь махлярстве, але калі чалавек даносіць сам на сябе, зрабіўшы штосьці наўнае, як зрабілі вы, вярнуўшы 240 тысяч долараў дробнымі купюрамі «Брынкс» экспрэс кампаніі», то гэта прымушае мяне задумацца не толькі над тым, ці заслугоўваеце вы імя амерыкан-

ца, але ці можаце вы наогул называць сябе сумленным дворнікам.

Дзе былі вы, калі мільёны амерыканцаў адчувалі прыліў гордасці за Чарльза Ван Дарэна¹⁾, які адказаў рэпарцёрам, што запыталіся ў яго, ці намеран ён вярнуць грошы: «Ні ў якім разе!»?

Дзе былі вы, калі Джэймс Хэгерці²⁾ тлумачыў нам па тэлевізары, што мараль, якая выцякае з інцыдэнта з «У-2», гаворыць: «Не пападайся?»

Я лічу, што вы не толькі пазбавілі сябе забяспечанага існавання, вярнуўшы грошы, якія належалі вам у такой жа ступені, як любому іншаму ў вольным свеце, але і нанеслі ўдар па саміх асновах нашага грамадства.

Сорам, містэр Джонсан, сорам!»

На самай справе, сорам! У грамадстве грошай Дуглас Джонсан зрабіў вялікі грэх. У парыве сумленнасці ён вярнуў багацце, якое мог пакінуць у сябе. Кантраст паміж горкім вопытам Джонсана і фактычнай абьякаваццю, якой было сустрэта паведамленне аб двух хабарніках у справе Білі Эстэса, можа служыць барометрам катастрафічнага падзення нашых маральных норм.

Фрэд КУК,

«Нейшн», ЗША.

¹⁾ Пераможца тэлевізійнай вистарыны, якая атрымала шляхам ашуканства вялікі выйгрыш. — Рэд.
²⁾ Сакратар Белага дома па пытаннях друку пры прэзідэнце Эйзенхаўэру. — Рэд.

КІШЭННІКІ З ДЫПЛОМАМ

Заходнегерманская газета «Зюддойчэ цайтунг» расказвае аб новых поспехах асветы ў «вольным свеце». У ЗША, Канадзе, Італіі, Заходняй Германіі, у некаторых краінах Лацінскай Амерыкі арганізаваны (вядома, без афіцыйнай шуміхі) спецыяльныя «школы» па павышэнню кваліфікацыі... зلودзеяў. У іх выкладаюць найбольш заслужаныя прадстаўнікі гэтай распаўсюджанай прафесіі. Пасля курсу навучання маладыя спецыялісты праходзяць практыку ў вялікіх гарадах, дзе з поспехам дэманструюць атрыманыя веды.

Паліцыя канстатуе, што па прафесіянальнаму ўзроўню адукавання жулікі значна пераўзыходзяць сваіх калег, якія не атрымалі спецыяльнай падрыхтоўкі. Асвета прыносіць вынікі: сумы крадзяжу вылічаюцца мільёнамі долараў.

У працэсе спецыялізацыі вытворчага навучання побач са школам кішэннікаў з'явіліся школы выкрадальнікаў аўтамабіляў, каштоўнасцей, узломчыкаў сейфаў.

Што датычыцца агульнай адукацыі ў гэтых краінах, то справа абстаіць намянога горш. У Злучаных Штатах, напрыклад, не хапае школ і выкладчыкаў, а непісьменныя і малапісьменныя складаюць 11 мільёнаў чалавек.

ДАВОЛІ ЗДЭКАВАЦА НАД ПАЛІЦЫЯЙ!

Здарэнні запоўнілі хроніку. Сумныя гісторыі, якія апаўдаваюць аб зверскім абыходжанні мірных грамадзян з французскай паліцыяй.

Першая справа: сутычка паміж Жан-Полем Бельмонда і паліцэйскім. Вядома, што так званы камедыянт (Жан-Поль Бельмонда — адзін з куміраў экрана сучаснай Францыі. — Рэд.) не задаволіўся тым, што груба абарваў паліцэйскіх, калі яны недастаткова хутка адправілі ў бальніцу чалавека, параненага пры аўтамабільнай катастрофе.

Сваёй патыліцай ён нанёс сакрушальны ўдар, разбіўшы ў кроў кулак паліцэйскага, які стаў ззаду яго. Эксперты, што агледзелі паліцэйскага, знайшлі на фалангах яго пальцаў сінякі, якія сведчаць аб жорсткасці атрыманага ім удару. Да таго ж пацярпеўшы паліцэйскі падаў у суд за збіванне. Гэтая справа перададзена пракурору рэспублікі.

Другі выпадак: катаванні, якім падверглі жандараў двое сялян на франка-іспанскай граніцы. Факты вядомыя: на дарозе каля Эноа бясскрыўдныя, але ўзброеныя да зубоў жандары звярнуліся да двух небяспечных, але няўзброеных сялян. Апошнія замест таго, каб ветліва падтрымліваць гутарку, кіну-

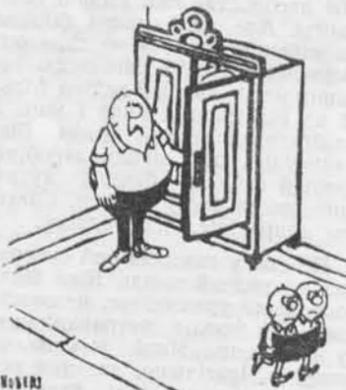
ліся наўцёкі. Паліцэйскія дагналі іх, але сяляне паводзілі сябе жакліва: першы па-зверску наткнуўся сваёй патыліцай на паліцэйскую дубінку, у той час як другі, цынічна наляцеўшы на кулю, выкарыстаў гэтыя абставіны, каб памерці...

Гэта справа, як і апісаная вышэй, атрымае законны ход. Сапраўды, час спыніць напад грамадзян-варвараў на мірных прадстаўнікоў сіл парадку.

Жан-Поль ГРУСЭ,
«Канар Аншэ», Парыж.

«Дух індывідуалізму, асабістай карысці, прага нажывы, варожасць і канкурэнцыя — такая сутнасць маралі буржуазнага грамадства. Эксплуатацыя чалавека чалавекам, на якой пабудавана буржуазнае грамадства, уяўляе самае грубае зневажанне маралі. Нездарма мараль эксплуатацыйскіх класаў характарызуецца жорсткай формулай: «Чалавек чалавеку воўк».

М. ХРУШЧОУ.

Напярэдадні крызісу:

— Нічога не зробіш, мы павінны эканоміць!

Чуюць звон...

РЭПЛІКА ПАКЛЭПНІКАМ З «ВАШЫНГТОН ПОСТ»

Буйнейшая газета сталіцы ЗША «Вашынгтон пост» у перадавым артыкуле пад загалоўкам «Сібірская ссылка» надрукавала нядаўна літаральна наступнае: «Цяжка не зразумець сэнс прадпісання, зробленага гэтымі днямі сакратаром Маскоўскага аддзялення Саюза савецкіх пісьменнікаў Георгіем Маркавым. Пан Маркаў... заявіў, што ў далейшым маладыя савецкія пісьменнікі будуць праходзіць «жыццёвую школу» да таго, як возьмуць у рукі пяро. Двое пісьменнікаў праходзяць ужо гэту «школу» на будоўлях у Сібіры... Гэта з'яўляецца высейшым запалохваннем, спробай тэрарызаваць савецкую інтэлігенцыю пагрозай ссылак... Гэта сведчыць аб паніцы... А яшчэ больш гэта ўказвае на адсутнасць давер'я да дзеячоў мастацтва...».

Мне здаецца, што гэта своеасаблівы «творчыя шуканні» прапаганды ЗША. Хлусня даўно ўжо стала асноўнай зброяй імперыялістаў у барацьбе дзвюх ідэалогій. Пры гэтым хлусня бывае розная: так сказаць, у чыстым выглядзе, калі выдумляюцца небыліцы накшталт «гібелі савецкіх касманаўтаў»; падтасоўка фактаў або корпанне ў скрынках для смецця, а затым «тэрарызаванне» і абагульненне гэтага смецця; паклёп па прычыпу «чуюць звон, ды не ведаюць, дзе ён», больш дакладна — не хочуць ведаць. У даным выпадку мы маем справу з апошняй разнавіднасцю:

У маім артыкуле «Заўтрашні дзень літаратуры», які быў апублікаваны ў «Известиях» 6 мая, гаварылася аб тым, што прэзіік В. Аксёнаў ад'язджае ў Сібір на будоўлі, а пэат А. Вазнясенскі значную частку часу праводзіць на прадпрыемствах Уладзімірскай вобласці. (Сібір і Уладзімірская вобласць, вядома, розныя месцы, але ці можна патрабаваць ад рэдактараў «Вашынгтон пост» яшчэ і ведання географіі?). Мы крытыкавалі гэтых двух маладых пісьменнікаў за безадказную балбатню ў час іх зарубежных паездак.

Яны правільна ўспрынялі крытыку і цяпер вырасшылі паглыбіцца ў

Лісьма здалёку

ГРАБЯЖОЎ І ЗАБОЙСТВАЎ НЕ ЗЛІЧЫЦЬ

Паважаныя суайчыннікі! Усе, хто наведваў Савецкі Саюз, здзіўляюцца, як гэта наша краіна за такі кароткі час змагла столькі пабудаваць. У галіне навукі і тэхнікі вы пакінулі ззаду ўсе краіны.

У ЗША таксама ёсць добрыя навучальныя ўстановы, але яны вельмі адрозніваюцца ад савецкіх. У СССР і школы і ўніверсітэты — усё бясплатна. Наадварот, дзяржава дапамагае студэнтам: выплачвае стыпендыю. У нас жа, калі паступіў ва ўніверсітэт, дык павінен плаціць вялікія грошы за адукацыю. Большасць амерыканскіх студэнтаў у вольны час шукаюць работу, каб крыху зарабіць і працягваць вучобу.

У нас тут да запуску першага савецкага спадарожніка гаварылі, што ў Савецкім Саюзе нічога няма. А калі краіна Саветаў запусціла свой першы штучны спадарожнік, усе зашумелі, як пчолы ў вуллі, таму што праўда перамагла хлуслівую прапаганду. Усе краіны убачылі прагрэс савецкай навукі.

У нашым жыцці новага нічога няма. Па-ранейшаму ўсё дорага, грабляжоў і забойстваў не злічыць.

Дзякую вам за ўвагу, жадаю добрых поспехаў у справах вашых.

РАМАН С.

Чыкага.

работу, у вывучэнне нашай рэчаіснасці. І добра зрабілі: як толькі пачынаеш сур'ёзна працаваць, канчаецца ўсякі дур.

«Вашынгтон пост» піша пра «сібірскую ссылку». Для мяне гэта не толькі паклёп на нашу Сібір, але і асабістая знявага. Я карэнны сібірак, пражыў у Сібіры 45 гадоў і люблю гэты цудоўны край — край вялікіх здзяйсненняў, незлічоных багаццяў, якія адкрываюцца ў яго нетрах і ў душах яго людзей. А «Вашынгтон пост» спрабуе напоўніць нашу Сібір званам іржавых кайданаў паўвекавай даўнасці. Мне здаецца, што, заснаваная ў 1877 годзе, гэта газета так і застала ў сваіх поглядах на Сібір дзесяці ў канцы мінулага стагоддзя. Яна хоча пераканаць амерыканцаў у тым, што Сібір — месца ссылак. Я не буду прыводзіць тут думкі соцыяна амерыканцаў, якія лабіравалі ў апошні час на маёй Радзіме, у тым ліку вельмі вядомых дзеячоў. Для іх гэта паездка зусім не была падобная на ссылку. Наадварот, гэта падарожжа, паводле іх прызнання, было адным з самых захалляючых у іх жыцці.

Чым тлумачацца такія беспардонныя выступленні друку ЗША? Сярод многіх прычын ёсць адна, вельмі простая: адсутнасць матэрыялу для патрэбнай ёй прапаганды. Цяперашняя савецкая рэчаіснасць такая, што калі пісаць пра яе праўду, то гэта немінуча будзе прапагандай камунізма. А амерыканская прэсе трэба «абз'яргаць»... Вось яна і выдумвае «факты», звяртаецца да самых дзікіх домислаў, хлусіць не саромеючыся. Цяжка ёй даводзіцца, небарацы...

Георгій МАРКАЎ,
[АДН].

РЭДАКЦЫЯНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77.
Дом друку. Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».